

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/88/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319201460
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5319201460.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci žalobcu: Z. L., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX S. XXX, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s.r.o., so sídlom Potočná č. 2835/1 A, 022 01 Čadca, IČO: 36 866 849, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vo výške 1.175,55 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 12C/42/2019-109 zo dňa 20. februára 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.175,55 eur titulom nároku na náhradu škody v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%. Žalobcovi bola priznaná náhrada škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., keď za nezákonné rozhodnutie považoval uznesenie Obvodného oddelenia PZ SR v Turzovke ČVS:ORP-341/TU-CA-2013 o vznesení obvinenia žalobcovi za trestný čin ublíženia na zdraví a za trestný čin výtržníctva vydané dňa 9.10.2013. Proti uzneseniu žalobca podal riadny opravný prostriedok a to sťažnosť zo dňa 25.10.2013, ktorú sťažnosť prokurátor uznesením PV 378/13-16 zo dňa 16.12.2013 zamietol. Rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 2T793/2015-492 zo dňa 15.12.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2To/26/2018-532 zo dňa 22.8.2018 bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, neboli preukázané všetky znaky trestného činu. Týmito listinami mal preukázanú existenciu nezákonného rozhodnutia, ktorým bolo vznesené obvinenie voči žalobcovi a rozsudok, ktorým bol právoplatným spôsobom žalobca spod obžaloby oslobodený. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 10Co/335/2017-230, na judikatúru a to R 70/94, R 35/1991, analogicky R 37/2013, R 37/2014. Žalobca v konaní preukázal aj splnenie podmienky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a to listom zo dňa 12.2.2019, keď podal žiadosť o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody žalovanému. Žalobca si uplatnil škodu vo výške úkonov právnej pomoci 1.175,55 eur. Žalovaný v odpovedi na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ani vo vyjadrení k žalobe, ani v duplike nenamietol existenciu (vynaloženie, zaplatenie škody), výšku škody, príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím uplatňovaním v konaní a úkonmi právnej pomoci, teda vzniknutou škodou. Z tohto dôvodu v nadväznosti na § 186 ods. 2 CSP mal za to, že je nesporná výška škody uplatnená žalobou a je nesporné, že žalobca advokátovi zaplatil 1.175,55 eur, teda, že škoda v tejto výške vznikla zaplatením a rovnako, že všetky úkony právnej pomoci sú v

príčinnej súvislosti s uplatnením nároku na náhradu škody súvisiacej s nezákonným rozhodnutím. Aj pokiaľ ide o príčinnú súvislosť medzi vzniknutou škodou, jej výškou a nezákonným rozhodnutím súdu, vychádzal z nesporných tvrdení podľa § 186 ods. 2 CSP o tom, že škoda vznikla vo výške 1.175,55 eur a že všetky úkony právnej pomoci boli účtované v súlade s Vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z.z. a sú v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou, pretože žalovaný v koncentračných lehotách podľa § 167 CSP tieto skutočnosti týkajúce sa výšky škody, zaplatenia, teda vzniku škody, príčinnej súvislosti vzniku škody s nezákonným rozhodnutím, správnosti účtovania úkonov právnej pomoci nespochybnil. Ide o sporové konanie, kedy súd z úradnej moci nevykonáva dokazovanie k nesporným tvrdeniam strán konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP).

2. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie žalovaný. Je toho názoru, že napadnutým rozsudkom bol porušený zákon, pretože rozhodnutie súdu trpí nielen vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ale svojim postupom odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom a vec aj nesprávne právne posúdil. Z rozhodnutia súdu je nepochybne zrejmé, že titulom náhrady škody je uznesenie povereného príslušníka PZ o vznesení obvinenia. Toto je účinné a vykonateľné už jeho vydaním, bez ohľadu na jeho doručenie obvinenému a prokurátorovi. Jeho účinky nastávajú už jeho vydaním. Prokurátor nemôže jeho účinkom zabrániť, čiže nemôže spôsobiť škodu (§ 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Žalobca právne ničím nepodložil, že to bol práve prokurátor, ktorý mal spôsobiť škodu vzniknutú vydaním uznesenia o vznesení obvinenia (napr. uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/841/2014). Ani úvaha o tom, že zamietnutie sťažnosti a podanie obžaloby automaticky zakladá príslušnosť prokuratúry, nemá oporu v zákone, môže len vylučovať príslušnosť Ministerstva vnútra SR. V opačnom prípade by musela byť akceptovaná tiež úvaha o zodpovednosti súdu (teda MS SR) vo všetkých prípadoch, keď súd po preskúmaní a predbežnom prejednaní obžaloby nariadil hlavné pojednávanie. Potvrdenie zákonnosti prípravného konania súdom a uznanie viny a uloženie trestu v súdnom konaní je „viac ako len“ analogické posudzovanie postupu prokurátora, ktorý zamietne sťažnosť a podá obžalobu, pretože rozhodujúce je súdne konanie a dôkazy v ňom vykonané. Keďže zamietnutie sťažnosti a podanie obžaloby nemôže v žiadnom prípade založiť príslušnosť prokuratúry a škodu prokurátor v danom prípade nespôsobil, prichádza do úvahy postup podľa § 4 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. Súd tiež nevzal do úvahy skutočnosť, že v trestnom konaní bol žalobca oslobodený spod obžaloby len z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, pričom vychádza len zo znaleckého posudku, ktorý bol zmenený až na hlavnom pojednávaní a je len jedným z dôkazov, na ktorý je potrebné prihliadať v súhrne vykonaných dôkazov. Teda nevzal do úvahy zákonnosť prípravného konania, vrátane zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Nie každé uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné len preto, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní skutku sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila (nález Ústavného súdu SR II. ÚS 163/13), a preto ani nemožno automaticky bez akéhokoľvek odôvodnenia každé uznesenie o vznesení obvinenia považovať za nezákonné. Pokiaľ je postup orgánov činných v trestnom konaní legálny a titul uplatňovanej náhrady škody zákonný, je namieste zväžiť postup podľa § 3 Občianskeho zákonníka a náhradu škody aj s ohľadom na citované ustanovenie nepriznať, pretože výkon takéhoto práva by bol v rozpore s dobrými mravmi. V rozhodnutí súdu náležité odôvodnenie uvedenej námietky úplne absentuje. Poukázal na § 8 ods. 6 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. a tiež na to, že vo veci je zrejmé, že žalobca si svojim konaním trestné stíhanie zaviniť sám a akákoľvek náhrada škody by preto bola v rozpore s dobrými mravmi a pri aplikácii citovaného ustanovenia by sa mal súd vysporiadať s otázkou, či si žalobca trestné stíhanie zaviniť alebo nezaviniť. Je potrebné sa zaoberať tým, čo bolo príčinou toho, že vo veci začali konať orgány činné v trestnom konaní. V danej veci nešlo o žiadny svojvoľný postup týchto orgánov, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu ku skutku. Neskoršie rozhodnutie o oslobodení obžalovaného spod obžaloby nezakladá záver o tom, že uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi bolo nezákonné. V zmysle § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nezákonným rozhodnutím sa považuje rozhodnutie, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tvrdenia navrhovateľa sú v rozpore so znením zákona. Uznesenie o vznesení obvinenia sa nemôže stať nezákonným z dôvodu, že v neskoršom štádiu konania sa z rôznych dôvodov nepotvrdí podozrenie zo spáchania trestnej činnosti. Opačný záver by spochybňoval základnú ústavnú zásadu prezumpcie neviny. Pri vznesení obvinenia postačuje dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu určitou osobou, pri rozhodnutí o vine musí byť vina obžalovaného preukázaná bez akýchkoľvek pochybností. Je neprípustné sankcionovať orgány činné v trestnom konaní za ich činnosť, ktorú uskutočňujú na základe zákona a v jeho medziach a zasahovať do ich právomoci. V danom prípade teda absentuje existencia nezákonného rozhodnutia a nie je daný základ nároku na náhradu škody. Poukázal na nález

Ústavného súdu SR II. ÚS 163/2013-50, uznesenie sp. zn. I. ÚS 548/2012. Dozorujúca prokurátorka už v uznesení Pv 378/13-16 zo dňa 16.12.2013, ktorým zamietla sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia uviedla, že rozhodnutie o vznesení obvinenia spočíva v hodnotení nazhromaždených dôkazov a zistení, pri ktorom sa uplatňuje zásada hodnotenia dôkazov podľa vnútorného presvedčenia, primárne vo vzťahu k záveru, že trestný čin spáchala určitá osoba. Presvedčenie odôvodnenosti tohto záveru nie je totožné s presvedčením o vine. Nevyžaduje sa tu istota, stačí dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť. Nárok žalobcu neuznáva a žiada ho v celom rozsahu zamietnuť. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o existencii nezákonného rozhodnutia. V rámci predbežného prejednávania náhrady škody žalovaný žalobcovi listom zo dňa 29.4.2019 oznámil, že vo veci nezistil vydanie nezákonného rozhodnutia zo strany prokuratúry. Štát v danom prípade dôvodne uplatnil legitímne právo na vedenie trestného stíhania a obmedzenie práv trestne stíhaného bolo vzhľadom na jeho konanie primerané vymedzenému verejnemu záujmu. Vzhľadom na uvedené je toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa trpí nielen nedostatočným odôvodnením a vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ale súd vec tiež nesprávne právne posúdil a svojim postupom odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Navrhuje rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom súdu prvého stupňa a považuje ho za zákonné a vecne správne. Úvahy žalovanej o neexistencii nezákonného rozhodnutia považuje za potrebné uviesť, že prvá podmienka bola u neho splnená a to, že voči jeho osobe bolo vznesené obvinenie a bolo voči nemu vedené trestné stíhanie, pričom jeho sťažnosť proti tomuto uzneseniu bola zamietnutá a následne bol spod obžaloby oslobodený. Rovnako bola splnená podmienka vzniku škody, keď predloženými listinnými dôkazmi preukázal, že skutočne zo svojho majetku uhradil v súvislosti so zastupovaním v trestnom konaní svojmu obhajcovi peňažnú sumu. Boli splnené kumulatívne predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu, a to nezákonné rozhodnutie, škoda a aj príčinná súvislosť. Nárok na náhradu škody, ktorá bola spôsobená začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Uvedený zákon výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby, je však potrebné vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale až na samotný výsledok trestného stíhania. Je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, avšak štát sa nemôže napriek tejto skutočnosti zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V súlade s ustálenou súdnou praxou a judikatúrou, štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom. Zákon č. 514/2003 Z.z., zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa nemožno zbaviť. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013, I. ÚS 548/2012 a II. ÚS 25/2011. Na základe uvedeného navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal napadnuté rozhodnutie v intenciách § 379 a § 380 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. V preskúmvanej veci bolo preukázané, že v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. na základe nezákonného rozhodnutia - uznesenia Obvodného oddelenia PZ SR v Turzovke ČVS:ORP-341/TU-CA-2013 o vznesení obvinenia žalobcovi za trestný čin ublíženia na zdraví a za trestný čin výtržníctva vydané dňa 9.10.2013 vznikla žalobcovi škoda, a to titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Žalobca proti uzneseniu podal riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť zo dňa 25.10.2013, ktorú sťažnosť prokurátor uznesením PV 378/13-16 zo dňa 16.12.2013 zamietol. Rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 2T793/2015-492 zo dňa 15.12.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2To/26/2018-532 zo dňa 22.8.2018 však bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, neboli preukázané všetky znaky trestného činu. Súd prvej inštancie vec správne právne posúdil pokiaľ ide o nezákonné rozhodnutie, škodu a príčinnú súvislosť, ako aj príslušný orgán, ktorý koná v mene štátu v zmysle § 4 ods. 1 písm. f/ zák.č. 514/2003 Z.z.

6. K námietkam žalovaného ohľadom záveru o nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia odvolací súd dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 2/2014 pod publikačným č. 37, z ktorého odôvodnenia vyplýva: "Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 spis. zn. 1 CZ 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 spis. zn. 1 Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné." (obdobné závery vyplývajú tiež z rozsudku Najvyššieho súdu SR spis. zn. 3Cdo 194/2010 zo dňa 30.03.2011). V kontexte s publikovaním citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR tak treba poznamenať, že citované rozhodnutie je z hľadiska jeho právneho významu nutné považovať za rozhodnutie zásadného významu [k tomu uznesenie NS SR spis. zn. 3 Cdo 158/2012 zo dňa 14.11.2012: "Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie rozhodnutia najvyššieho súdu v zbierke ako R 111/1998, priznáva tomuto rozhodnutiu osobitný význam. Výklad najvyššieho súdu, ktorý v ňom podal, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Podmienkou efektívneho plnenia úlohy najvyššieho súdu vyplývajúcej z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v zmysle vyššie uvedeného je aj to, že ak už došlo k judikátornému vyriešeniu určitej otázky a k publikovaniu niektorého rozhodnutia alebo stanoviska riešiaceho túto otázku v zbierke, je potrebné, aby súdy tento judikátorný posun vo svojej rozhodovacej praxi reflektovali."].

7. Odvolací súd s odkazom na znenie ust. čl. 2 ods. 2 CSP upravujúceho princíp právnej istoty sa tak cítil byť viazaný uvedeným výkladom pojmu nezákonné rozhodnutie podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to aj s poukazom na doktrínu prezentovanú Ústavným súdom SR, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, teda podústavných zákonných noriem (teda aj zákona č. 514/2003 Z.z.). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR IV. ÚS 295/2012-37 zo dňa 28.08.2012). S právnym názorom vyjadreným v citovanom uznesení Najvyššieho súdu SR spis. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010 sa stotožnil aj Ústavný súd SR v náleze č. k. II. ÚS 25/2011-33 zo dňa 24.03.2011, ako aj v náleze č. k. I. ÚS 320/2016-49 zo dňa 07.07.2016. Odvolací súd nemá vedomosť o rozhodnutí

Ústavného súdu SR, ktoré by citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010 podrobilo testu ústavnosti a v ktorom by prípadne Ústavný súd SR vyslovil, že výklad zákona v tomto citovanom rozhodnutí nie je zlučiteľný s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami. Preto s odkazom na čl. 2 ods. 2 CSP nevidel dôvod na odklon od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010. Doterajšia judikatúrna prax odzrkadlená v citovanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR tak zdôrazňuje objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, vychádzajúc z toho, že táto zodpovednosť je zodpovednosťou za výsledok konania. Pre účely vzniku zodpovednosti štátu tak nie je zásadne rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní v akomkoľvek jeho štádiu vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo v konečnom rozhodnutí. Žalovaným uvedená obrana, že v prípade vznesenia obvinenia žalobcovi nešlo o žiadny svojvoľný postup orgánov, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu ku skutku, ktorý sa stal a že oslobodzujúci rozsudok vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý bol zmenený až na hlavnom pojednávaní, nič nemení na závere, že uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi bolo nezákonné s poukazom na skutočnosť, že spod obžaloby bol rozsudkom súdu oslobodený.

8. Napokon žalovaný v odvolaní poukazoval na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 163/13 z 13.11.2013, v ktorom bolo vyslovené, že nemožno automaticky bez akéhokoľvek odôvodnenia každé uznesenie o vznesení obvinenia považovať za nezákonné len preto, že v trestnom konaní nedošlo k odsúdeniu obžalovaného. V tento súvislosti odvolací súd už vyššie poukazoval na nález Ústavného súdu SR č.k. I. ÚS 320/2016-49 zo dňa 7.7.2016 s opačným názorom, ktorý bol prijatý neskôr ako nález označený žalovaným. Rovnako v ďalších neskorších nálezoch č.k. I. ÚS 395/2016-26 zo dňa 14.9.2016, č.k. I. ÚS 540/2016-33 zo dňa 13.12.2016 vyslovil obdobný právny záver.

9. V náleze č.k. I. ÚS 540/2016-33 zo dňa 13.12.2016 (teda neskôr ako nález označený žalovaným) Ústavný súd SR zdôraznil, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné [rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 M Cdo 15/2009] a svojou rozhodovacou činnosťou ho v prevažnej miere potvrdzuje aj ústavný súd (napríklad III. ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016 a iné).

Pre správnu interpretáciu § 6 ods. 1 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. však nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia a doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu možno dospieť k záveru, že aplikácia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. prichádza do úvahy aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Z hľadiska teleologického výkladu nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) namietaného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za správny treba považovať výklad, v zmysle ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania (uznesenie najvyššieho

súdu z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2014).“

10. Odvolací súd zhodne s ustálenou judikatúrou pripomína, že v materiálnom právnom štáte musí štát niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ak nimi zasiahol do základných práv občana. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Konštatuje, že ak sa trestné stíhanie žalobcu skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa tak stalo (v danom prípade táto situácia nastala z dôvodu, že žalobca ako obvinený bol spod obžaloby oslobodený nakoľko skutok nebol trestným činom), uznesenie, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie, je potrebné považovať za takýchto okolností vždy za nezákonné a zasahujúce do základných práv jednotlivca.

11. K námietke žalovaného, že zamietnutie sťažnosti a podanie obžaloby nemôže založiť príslušnosť prokuratúry, z ktorého dôvodu prichádza do úvahy postup podľa § 4 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 289/2014 zo dňa 48.10.2014 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1/2016 pod publikačným č. 6, v ktorom bol prijatý záver: „Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.“ Podľa právneho názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie pri riešení žalovanou v odvolaní označenej právnej otázky neodklonil od vyššie uvedenej ustálenej praxe dovolacieho súdu a svoje rozhodnutie založil na vecne správnom právnom názore.

12. Pokiaľ žalovaný namietal príslušnosť prokuratúry na základe zamietnutia sťažnosti a podania obžaloby, a že to môže len vylučovať príslušnosť Ministerstva vnútra SR, nakoľko v opačnom prípade by musela byť akceptovaná tiež úvaha o zodpovednosti súdu (teda príslušnosť Ministerstva spravodlivosti SR) vo všetkých prípadoch, keď súd po preskúmaní a predbežnom prejednaní obžaloby nariadil hlavné pojednávanie, ako aj vo všetkých prípadoch, keď súd v súdnom konaní rozhodol (hoci neprávoplatne) o uznaní viny a uložení trestu, odvolací súd poukazuje na dôvodovú správu k § 6 zákona č. 514/2003 Z.z., v zmysle ktorej právna úprava tu stanovuje tri základné podmienky, pri splnení ktorých možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej protiprávnym rozhodnutím, a to: 1. protiprávnosť rozhodnutia, 2. právoplatnosť rozhodnutia a 3. vyčerpanie opravných prostriedkov. V žalobcom opísanom prípade nie je splnená pri predbežnom prejednaní obžaloby ani jedna z týchto podmienok, ktorá by zakladala príslušnosť Ministerstva spravodlivosti SR na konanie za štát a v konaní nebolo tvrdené a ani preukazované, že súd rozhodol (hoci neprávoplatne) nejakým spôsobom o uznaní viny a uložení trestu, preto sa odvolací súd touto argumentáciou nezaoberá. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že výnimka z daného pravidla (podľa ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže založiť len právoplatné rozhodnutie), je upravená v § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.; to znamená, že táto výnimka sa uplatní len vtedy, ak škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, ktoré je v vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, avšak nejedná sa o prípad v preskúmvanej veci.

13. Treba mať na zreteli, že účinnosťou zákona č. 412/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z. došlo k zvýrazneniu postavenia prokurátora v trestnom konaní s dôrazom na význam jeho rozhodnutia o podanej sťažnosti obvineného (poškodeného) proti uzneseniu o vznesení obvinenia a o podaní obžaloby príslušnému súdu z hľadiska určenia orgánu oprávneného konať za štát vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Právna úprava obsiahnutá v § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. ako kritérium na určenie konania Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v mene štátu vo veci náhrady škody podľa tohto zákona neustanovuje, že prokurátor nezákonné rozhodnutie vydal, ale že škodu spôsobil v trestnom konaní. K spôsobeniu škody dochádza pritom tým, že prokurátor, nevyužívajúc svoju kompetenciu, nezruší uznesenie o vznesení obvinenia, trestné stíhanie obvineného nezastaví, nepostúpi vec, ale osvojí si závery nezákonného rozhodnutia a podá na základe nich obžalobu [poznámka odvolacieho súdu: obžalobu je oprávnený podať len prokurátor (§ 231 písm. a/ Trestného poriadku)]. Prokurátor pred podaním obžaloby preskúma

výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania a posúdi, či dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. Posúdenie tejto otázky závisí od toho, či v prípravnom konaní boli dôkazy potrebné pre meritórne rozhodnutie súdu obstarané v súlade so zákonom. Preskúma tiež, či policajt postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, osobitne s tými, ktoré zabezpečujú právo na obhajobu. Prokurátor môže vziať obžalobu späť až do začatia hlavného pojednávania. Vec sa tým vracia do prípravného konania (§ 239 ods. 1 Trestného poriadku). Potom prichádza do úvahy už len odstúpenie od obžaloby (§ 239 ods. 2 Trestného poriadku), čo nie je posudzovaný prípad. Na základe vyššie uvedeného v posudzovanom prípade je určujúce to, že v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu. Orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je - ako už bolo uvedené - od 1. januára 2013 vždy Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

14. Žalovaná napokon namietala priznanie nároku na náhradu škody v rozpore s dobrými mravmi, keď žalobca si trestné stíhanie zaviniť sám. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, sa judikatúrou súdov považuje za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Základné podmienky vzniku tohto nároku ustanovuje § 6 ods. 1 spomínaného zákona, a to jednak tým, že ustanovuje ako predpoklad na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zmenu alebo zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Z právnej vety judikátu R 37/2014 vyplýva, že zmyslu a účelu § 6 ods. 1 prvej vety zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má aj rozhodnutie o zastavení trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavne konformný aj Ústavný súd SR (porovnaj napr. jeho nálezy sp. zn. II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016). Z uvedeného je zrejmé, že ustálená súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Táto podmienka je pritom splnená vždy, ak bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený. V preskúmvanej veci bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Preto priznanie náhrady škody v danom prípade nemôže byť v priamom rozpore s dobrými mravmi.

15. Za nedôvodnú považoval odvolací súd tiež námietku, že rozhodnutie prvostupňového súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Naopak okresný súd dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská sporových strán, výsledky vykonaného dokazovania, riadne citoval právne predpisy, ktoré na prejednávany prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne a presvedčivo objasnil z akých úvah vychádzal, poukázal na súdnu judikatúru. Jeho rozhodnutie tak nemožno považovať za svojvoľné, naopak rozsudok vyčerpávajúcym spôsobom zodpovedal všetky právne relevantné otázky, ktoré súviseli s uplatneným nárokom. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa prvostupňový súd neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, ustálenej judikatúry, nepoprel ich účel a podstatu, a preto rozhodnutie odvolací súd považoval za ústavne konformné.

16. Vychádzajúc z vyššie konštatovaného, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie náležite aplikoval zásadu úspechu v konaní.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, nakoľko mal v odvolacom konaní plný úspech. Pri ich rozhodovaní vychádzal z § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia a o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú primerane aj na odvolacie konanie), § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci) a § 262 ods. 1 CSP (o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí). O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)